

La tribuna

Eficàcia econòmica i reformisme social

Una política econòmica progressista requereix enfortir els drets civils, millorar els nivells socials i dignificar el treball

JAUME

Bartumeu

S'escolten darrerament veus que es queixen de la pressió fiscal, dels impostos que han de pagar treballadors assalariats, professionals independents i empresaris. De fet els que es queixen són portaveus d'aquests darrers.

S'intenta instal·lar la idea que poden treure beneficis de la privatització del que és públic. La privatització del que és públic és una idea molt potent que s'està obrint camí a mig món, de la mà dels grans grups de pensament nordamericans.

Com deia el sociòleg **Lakoff**, la gran victòria d'aquesta línia de pensament és aconseguir que s'instal·li la idea dels impostos com alguna cosa que s'ha de reduir, o fins i tot eliminar, perquè l'economia pugui funcionar millor.

Andorra és un país que ha millorat molt, en els últims 25 anys, en tots els índex de valoració internacional. Però també és un país que té un mal rendiment educatiu –la reforma de l'Escola Andorrana esdevé urgent– amb pensions molt baixes –les que reben les vídues són indignes– i amb una dotació de serveis socials i d'ajuda a la gent gran clarament insuficient.

Pot ser veritat que algú es cregui que una de les grans reclamacions de les andorranes i els andorrans en aquests moments és una rebaixa dels impostos?

Mentrestant els salaris són, en bona part de la població assalariada, baixos.

Més drets i més dignitat pel treball són elements essencials d'una direcció econòmica més rigorosa, adequats a una altra manera d'entendre la convivència. No és caritat ni, fins i tot, no és solament justícia, també és economia.

Incrementar el salari mínim és també una aposta per una economia basada en una millor productivitat.

No hi ha millor destí pels ingres-

TONY LARA

sos fiscals que facilitar les condicions de vida dels ciutadans actius.

Una política econòmica progressista requereix enfortir els drets civils, millorar els nivells socials i dignificar el treball: el contrari no és viable, diguin el que diguin certs «analistes» i «experts».

Es tracta de fer possible que política i economia vagin del bracet per encarar un nou model de convivència que superi el paradigma neoliberal del creixement basat en la desigualtat i la manca de cohesió social.

Andorra necessita sortir d'aquesta època de salaris baixos, contractes escombraria, i prejubilacions forçoses al sector bancari.

És hora de propiciar un nou reequilibri del capital humà front al capital diner.

Les empreses han de ser l'espai central on es construeix, simultàniament, riquesa i ciutadania. La conciliació de la vida laboral i familiar és part d'aquesta batalla.

No hi ha millor destí pels ingressos fiscals que facilitar les condicions de vida dels ciutadans actius

La societat andorrana aspira per damunt de tot a tenir un país amb una bona qualitat de vida i, en la mesura que en molts aspectes ja la tenim, no vol posar-la en perill. Això fa que a vegades pugui semblar que la solidaritat i la satisfacció per la pròpia qualitat de vida fossin incompatibles. I no ho són.

Per la via del conformisme s'està doncs renunciant a la gran ambició d'una Andorra millor. L'ambició, ja ho sabem, comporta un cert grau de sacrifici. I penso que estem poc disposats a pagar-lo.

Tenim una societat, en general, ben instal·lada, que està a la defensiva. Tenim una societat poc inclinada al risc, perquè té molt a perdre i per-

què no valora el poc o molt que té per guanyar. La societat andorrana observa els canvis amb recel perquè en moltes coses ja està bé com està.

La ciutadania, tots aquells que viuen i treballen a Andorra, ha construït en 50 anys el model actual de benestar. Uns anys en els quals l'objectiu no era precisament mantenir el nivell de qualitat de vida, sinó avançar, progressar i competir. I ha calgut pagar un peatge per aquestes ambicions.

A Andorra fa un segle –i fins i tot menys– es passava gana. Ara som rics gràcies al turisme i el comerç, però el país és menys bonic i pintoresc. I menys solidari.

Les comunicacions, els serveis,

l'arribada massiva de visitants, han exigit arriscar aspectes de la qualitat de vida tradicional.

Però no podem ignorar que si tenim la qualitat de vida que tenim és perquè les generacions anteriors van fer –millor o pitjor– alguns sacrificis. I aquests sacrificis, també ho hem de dir, tampoc no van ser repartits equitativament. Tothom va treballar molt, però alguns van patir més que d'altres.

Ara bé, si es cert, com va dir **Neil Flemming**, que «una col·lecció de dades no és informació; una col·lecció d'informació no és coneixement; una col·lecció de coneixement no és saviesa; una col·lecció de saviesa no és la veritat» (*Coping with a Revolution: Will the Internet change learning*, 1996), ni les dades precises ni les anàlisis sàvies no seran la veritat si no consideren les condicions del joc.

I les condicions del joc a l'Andorra dels anys setanta i vuitanta del segle passat, amb una democràcia ortopèdica sotmesa al paternalisme autoritari dels serveis dels Coprínceps, no tenien gran cosa a veure amb les de l'Andorra de després de la Constitució del 1993.

Una Constitució que estableix en l'article 31 que «és funció de l'Estat vetllar per la utilització racional del sòl i de tots els recursos naturals, amb la finalitat de garantir a tothom una qualitat de vida digna i de restablir i mantenir per a les generacions futures un equilibri ecològic racional en l'atmosfera, l'aigua i la terra i de defensar la flora i la fauna autòctones.»

Una Constitució que també assenyala, en l'article 32, que «l'Estat pot intervenir en l'ordenació del sistema econòmic, mercantil, laboral i financer per fer possible, en el marc de l'economia de mercat, el desenvolupament equilibrat de la societat i el benestar general.»

Així doncs està a les mans de la col·lecció liberal-conservadora, majoritària al Consell General i que conforma el Govern que encapçala Xavier Espot, demostrar si vol encarar una política d'eficàcia econòmica promouent el reformisme social i la sostenibilitat. ≡

President d'SDP